

Сидор Г.В.

здобувач

кафедри банківського менеджменту та обліку

Тернопільського національного економічного університету

м. Тернопіль, Україна

ВИМОГИ БАНКІВ ДО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ

При аналізі кредитного проекту та оцінці фінансового стану підприємства-сільгоспвиробника фахівці кредитної служби установи банку вивчають фактори, котрі мають значний вплив на клас позичальника та своєчасність виконання ним зобов'язань за договором угоди. Серед таких факторів вагоме місце посідають агропромислові показники діяльності підприємства.

Агропромислові показники діяльності позичальника характеризують особливості ведення бізнесової діяльності в сільському господарстві і залежать від специфіки діяльності позичальника. Агропромислові фактори, які притаманні підприємствам, що спеціалізуються на рослинництві, можуть відрізнятися від факторів підприємств, які спеціалізуються на виробництві продукції тваринництва.

Вимоги до позичальників – сільськогосподарських товаровиробників, які ставляться банком:

Наявність у позичальника додаткових джерел доходів. Менш ризикованим для банківських установ є кредитування підприємств, що мають диверсифіковану діяльність, тобто кредитування багатогалузевих підприємств та тих підприємств, які мають відповідно незалежні джерела надходжень грошових коштів.

Аналізувати діяльність та дохідність позичальника необхідно на підставі річних бухгалтерських звітів сільськогосподарських підприємств (звіт про

фінансові результати (форма № 2), виробництво продукції і продуктивність праці (форма № 6-АПК), реалізація сільськогосподарської продукції (форма № 7-АПК), виробництво і собівартість продукції рослинництва (форма № 13-АПК), основні економічні показники роботи сільгосппідприємств (форма № 50-ст), звіт про стан тваринництва (форма № 24). По цьому фактору позичальника за результатами аналізу класифікують на: підприємство з диверсифікованою діяльністю, підприємство з відносно незалежними джерелами діяльності, підприємство, що не має вагомих додаткових джерел доходів.

Забезпеченість позичальника технікою. Функціонування сільського господарства без використання техніки в сучасних умовах практично не можливе. Наявність у позичальника техніки для проведення комплексу весняно-польових робіт сприяє підвищенню рівня виробництва та мінімізує втрати при збиранні врожаю. Фахівці кредитної служби при аналізі бізнес-планів позичальників перевіряють наявність у позичальника сільськогосподарської техніки. На рентабельність виробництва негативний вплив має відсутність власної чи отриманої у лізинг техніки. По цьому фактору позичальника за результатами аналізу класифікують на: підприємство забезпечене сучасною власною або лізинговою технікою для повного комплексу сільськогосподарських робіт; підприємство, яке має потребу в залученні техніки у процес виробництва.

Забезпеченість позичальника необхідними площами для зберігання виробленої продукції. Для забезпечення власних потреб господарств у насіннєвому матеріалі та кормах, а також для підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва, важливо мати власні складські приміщення для зберігання продукції (елеватори, зерносховища, зерносушки). Крім того, ми знаємо, що ціни на сільськогосподарську продукцію не є стабільними і коливаються протягом року. Найнижчі ціни спостерігаються в період максимального виробництва продукції тваринництва та збору врожаю. Найвищі ціни мають місце коли відчувається дефіцит у сировині для переробної промисловості. Ціни на сільськогосподарську продукцію

збільшуються протягом 3-6 місяців з моменту збирання врожаю. Тому є важливим наявність у підприємства складських приміщень. Крім того, це майно може використовуватися позичальником у вигляді застави по кредиту, наданому банком. Перед видачею кредиту фахівці кредитної служби повинні перевірити якість складських приміщень з виїздом на місце.

За результатами проведеного аналізу по цьому фактору позичальники розподіляються на: підприємства, що зберігають продукцію на елеваторах, які належать банку; підприємства, забезпечені якісними складськими приміщеннями, зручними для контролю банком умов збереження заставної продукції; підприємства, що зберігають продукцію у власних неякісних складських приміщеннях.

Дотримання технології проведення агротехнічних заходів. Суттєвий вплив на продуктивність тварин та на врожайність сільськогосподарських культур має дотримання технології проведення агротехнічних заходів. З урахуванням кліматичних особливостей регіону та типу ґрунтів, банківською установою складається перелік агротехнічних заходів, що мають бути проведені для кожної культури (групи тварин). До цієї роботи доцільно залучати агрономів з відповідною освітою та досвідом роботи за фахом. Фахівцям кредитної служби при аналізі окупності кредитного проекту доцільно вивчати дотримання позичальником вимог агротехнологій.

Надання кредитів тим сільськогосподарським підприємствам, які мають низький рівень розвитку технологій є одним із найбільш ризикованих для банку. Тому фахівці кредитної служби в процесі кредитування з метою мінімізації впливу негативних факторів повинні контролювати стан посівів та дотримання позичальником агротехнології шляхом перевірки первинних документів позичальника (технологічних карт та агрономічних журналів). До такого виду робіт необхідне залучення фахівців-агрономів за договорами підряду.

Наявність у позичальника замкнених циклів виробництва та переробки продукції. Отримати позичальнику додаткові доходи від діяльності, що не

пов'язана з вирощуванням сільськогосподарської продукції безпосередньо дозволяє наявність у клієнта власних борошномельних комплексів, пекарень, консервних цехів, мінімолокозаводів. Диверсифікація сільського господарства призводить до зниження ризиків, підвищує рентабельність виробництва.

Підприємства, котрі займаються не тільки вирощуванням сільськогосподарської продукції, а й переробкою й торгівлею є однією з ознак створення завершених циклів обігу коштів та товарів.

Література:

1. Артиш В.І. Шляхи забезпечення аграрних підприємств сільськогосподарською технікою / В.І. Артиш // Економіка АПК. – 2003. – № 8. – С. 31-34.
2. Колотуха С.М., Коваленко І. Кредитне забезпечення аграрної галузі: проблеми та шляхи їх вирішення / С.М. Колотуха, І. Коваленко // Банківська справа. – 2007. – № 3. – С. 82-88.
3. Свиноус І. Кредитування діяльності особистих селянських господарств: сучасний стан і проблеми / І.Свиноус // Вісник НБУ. – 2007. – № 7. – С. 52-54.
4. Шиндирук І.П. Кредитування діяльності сільськогосподарських товаровиробників / І.П. Шиндирук // Економіка АПК. – 2002. – № 10. – С. 89-96.
5. Шкарупа А.П. Удосконалення кредитного обслуговування аграрного сектора економіки / А.П. Шкарупа // Економіка АПК. – 2001. – № 5. – С. 79-82.